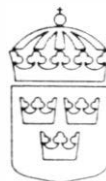


Motion till riksdagen

1988/89:Fö11

av Carl Bildt m. fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:80 om verksamhet
och anslag för det militära försvaret m. m. under
budgetåret 1989/90



Mot.
1988/89
Fö11

Sammanfattning

De förslag till ekonomiska förstärkningar, som regeringen nu framlägger, främst för att inom viktiga områden bibehålla handlingstrihet inför nästa försvarsbeslut, är enligt moderata samlingspartiets mening otillräckliga. I denna motion föreslås således att försvaret tillförs ytterligare 495 miljoner kronor för kommande budgetår och samtidigt bemyndigas regeringen att beställa materiel för ytterligare 1,5 miljarder kronor. Dessa ytterligare medel avser främst en snabb anskaffning av ytterligare en ubåtsskyddsstyrka med beställning av två kustkorvetter och radar till ubåtsjaktflygplan, anskaffning av luftvärn med medellång räckvidd, utveckling av JAS-systemet, köp av ammunition samt ytterligare repetitionsövningsverksamhet. Anskaffningen av fler kustkorvetter bör dessutom kunna medföra att beläggningen vid Karlskronavarvet säkras för ytterligare några år.

Förslaget om militär- och civilområdesindelningen godtas i huvudsak.

Dock föreslås att Fo/53/ Kopparbergs län förs till milo/civo NN.

Regeringen föreslår att åtta äldre infanteribrigader utgår ur krigsorganisationen. Detta godtas, eftersom brigaderna kvarstår i organisationen ännu någon tid, men under den bestämda förutsättningen att det inte innebär något ställningstagande till brigadantalet på sikt.

Regeringen föreslår att försöksverksamhet med förkortad grundutbildningstid ner till fem månader för högst 5 500 värnpliktiga får genomföras. Enligt moderata samlingspartiets uppfattning är försöken alltför omfattande. Enligt partiets uppfattning bör försöken inte omfatta mer än ca 1 000 värnpliktiga.

1 Bakgrund

Under den tid som gått sedan 1987 års försvarsbeslut har Sverige sänt säkerhetspolitiska signaler till omvärlden som varit ägnade att väcka undran.

Enligt Tage Erlanders välfunna formulering om vår säkerhetspolitiska linje får Sverige inte genom sitt agerande väcka "vare sig farhågor eller förväntningar" om att ens under mycket starkt yttre tryck överge sin grundläggande hållning.

Regeringens ovilja att tydligt markera viktiga svenska principer för

försvarets uppbyggnad och styrka har emellertid framkallat uttalad oro i andra länder.

Dessa principer innebär bl.a. att hela landet skall försvaras, att försvaret bygger på allmän värnplikt med grundutbildning för kvalificerade uppgifter i vårt lands försvar samt att svenskt försvar tillgodoses med kvalificerad materiel av en inhemsk försvarsindustri.

●viljan att inse effekterna av 1987 års försvarsbeslut, hotet om att avveckla JAS-projektet och vissa uttalanden från regeringsledamöter med anledning av de fortsatta ubåtskränkningarna bidrar till att skapa en oklar bild.

Till detta kommer också det kända förhållandet att det svenska försvaret under 20 år kraftigt försvagats under en tid då såväl stormakterna som våra grannländer stärkt sina försvarsorganisationer. Försvarets minskade andel av samhällets resurser sedan 1968 års försvarsbeslut motsvarar ca 80 miljarder kronor. ÖB konstaterar att verksamhet för ca 20 miljarder kronor utgått ur planerna fram till 1997, jämfört med intentionerna i 1987 års försvarsbeslut.

Bakom detta beslut stod socialdemokraterna och folkpartiet, medan moderata samlingspartiet och centerpartiet förordade en högre ekonomisk nivå. Redan våren 1988, ett år senare, stod det klart att försvarsbeslutet var ohållbart. Marinens resurser för ubåtsjakt behövde omedelbart förstärkas. Ett "nödbeslut" för ubåtskyddet fattades, som innebar en förstärkning med 700 miljoner kronor för den återstående delen av försvarsbeslutsperioden. Moderata samlingspartiet ensamt reserverade sig för högre anslag om totalt 900 miljoner kronor mer under perioden. Detta inrymde bl.a. anskaffning av ytterligare två kustkorvetter, vilket skulle ha möjliggjort uppsättandet av en andra ubåtskyddsstyrka.

Redan våren 1987 hade beslutsunderlaget beträffande armén bedömts vara otillräckligt. Försvarsbeslutet vad avser armén blev således bara ett "övergångsbeslut" i avvaktan på det utredningsarbete som arméchefen och överbefälhavaren skulle genomföra till hösten 1988. Det bör observeras att den ram som armén gavs i detta beslut var beräknad med sikte på att endast klara driften samt vissa ofrånkomliga pågående materielanskaffningar.

Arméchefens utredning om arméns framtid har inarbetats i överbefälhavarens hösten 1988 överlämnade underlag för statsmakternas beslut. Detta består av två delar, dels en programplan fram till 1992 med den medelstilldelning som beslutats 1987 (FU88), dels en inriktning av försvarsmakten fram mot år 2010 (FMI 2000). I den senare anger ÖB vad han anser vara ett minimum för att långsiktigt klara försvarsmaktens uppgifter.

Redan våren 1988 konstaterades i arméchefens utredning att armén sedan flera år glidit in i en ekonomisk, organisatorisk och personell kris, som inte kunde hävas utan dramatiska och långtgående nedskärningar av krigsorganisation och fredsorganisation, om de ekonomiska förutsättningar som givits i 1987 års försvarsbeslut skulle vidmakthållas.

Mot denna bakgrund sökte regeringen samla de fyra demokratiska partierna i en parlamentarisk kommitté, vars huvuduppgift skulle bli att under tiden fram till den 15 december 1988 främst utarbeta förslag till nedskärningar av arméns fredsorganisation.

För moderata samlingspartiet stod det sedan tidigare klart att 1987 års

försvarsbeslut var ohållbart och att ytterligare "nödbeslut" på olika delområden inte var en ansvarsfull eller framkomlig väg att lösa försvarets problem.

Vår uppfattning var att nästa försvarsbeslut måste tidigareläggas från 1992 till 1991. att en parlamentariskt sammansatt försvarskommitté snarast borde tillsättas, att direktiven till denna måste innebära möjligheter att pröva lösningar på högre ekonomiska nivåer samt att i avvaktan på ett sådant beslut arméns akuta problem måste lösas genom ökad medelstilldelning så att handlingsfriheten kunde bevaras.

Regeringen motsatte sig en sådan lösning, och vi kunde därför inte medverka i armékommittén.

Sent omsider omprövade dock regeringen sin inställning. Den 8 november 1988 beslöt den nämligen att tillmötesgå kraven på en ny försvarsutredning, tidigareläggning av nästa försvarsbeslut och upplösning av armékommittén. Vi moderater hälsade naturligtvis detta med tillfredsställelse.

Regeringen bär ändå ett stort ansvar för den situation försvaret nu befinner sig i. Värdefull tid har gått förlorad. Armén är utan klar inriktning, och oron bland personalen växer, särskilt på orter med nedlägningshotade förband. Materieltillförseln saknar stadga, eftersom utvecklingen av krigsorganisationen är höljd i dunkel. Den svenska försvarsindustrin närmar sig snabbt på väsentliga områden omslagspunkter, där utvecklingsförmågan försvinner.

Sverige står nu inför sin allvarligaste försvarspolitiska kris med långsiktiga säkerhetspolitiska konsekvenser sedan andra världskriget.

Det är därför nödvändigt med ekonomiska tillskott för budgetåren 1989/90 och 1990/91, om inte viktiga försvarsfunktioner skall urholkas på ett sätt som gör att en återtagning i praktiken knappast är möjlig.

Vår säkerhetspolitiska linje – alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig – är inte en språklig formel varmed man kan besvärja omvärlden. Den innebär uppenbara och tydliga förpliktelser för oss i vårt försvarspolitiska handlande.

Försvarsmaktens sammansättning och styrka måste stå i ett trovärdigt förhållande till de uppgifter den skall lösa. Dessa uppgifter bestäms av hotbilden och geografin, och uppgifterna kan lösas om Sverige på ett riktigt sätt tar till vara sina personella, industriella och geografiska tillgångar.

Överbefälhavarens underlag visar att en utveckling av ekonomin enligt 1987 års försvarsbeslut leder till

- att försvarsmakten inte klarar en neutralitetsvakt så att vårt lands luft- och sjöterritorium kan täckas och att vårt landterritorium i denna situation till stora delar täcks med undermåligt utbildade enheter,
- att tröskeln mot överraskande angrepp mot landet blir så låg att denna angreppsform i en krigssituation militärt ter sig alltmer tilltalande för en angripare,
- att försvarsmakten inte längre med någon rimlig grad av säkerhet kan avvärja en invasion i någon del av landet ens med en mycket koncentrerad kraftsamling till den farligaste riktningen,
- att de grundläggande principerna i den allmänna värnplikten och värnplikssystemet måste omprövas,

- att nedrustningen av kvaliteten i och minskningen av antalet krigsförband i armén framtvingar en nedläggning av ca en fjärdedel av fredsregementena,
- att tillförseln av ny och modern materiel till försvarsmakten krymper så att svensk försvarsindustri i viktiga delar måste läggas ned och att utlandsberoendet kommer att öka,
- att det civila totalförsvaret tvingas till en nästan fullständig omplanering av all verksamhet i mellersta och södra Sverige, samt
- att civilbefolkningen i händelse av krig kommer att drabbas av förluster, skador och förstörelse i oförutsebar omfattning.

De samlade försvarspolitiska och säkerhetspolitiska konsekvenserna av en utveckling i denna riktning är sådana att förtroendet för vår säkerhetspolitik måste komma att rubbas.

2 Försvarspolitikens inriktning

Vi har i motion 1988/89:Fö204 från allmänna motionstiden utförligt redovisat vår uppfattning om säkerhets- och försvarspolitikens inriktning. Vi hänvisar till denna, men vill i det här sammanhanget understryka följande viktiga utgångspunkter för försvarspolitik:

Sverige har genom sin säkerhetspolitik påtagit sig försvarspolitiska uppgifter i fred, neutralitetstillstånd och krig som ställer tydliga krav på totalförsvaret i såväl kvantitativa som kvalitativa termer. En förlängning av 1987 års försvarsbeslut är från dessa utgångspunkter oacceptabel.

Erfarenheterna från 1960-, 1970- och 1980-talet visar att det inte går att bibehålla försvarets styrka samtidigt som försvarets andel av BNP fortsätter att minska. Endast om försvaret tilldelas en andel av den ekonomiska utvecklingen i form av en årlig real anslagsökning kan förutsättningar skapas för bevarad försvarseffekt.

Enligt vår mening krävs en anslagsutveckling som motsvarar minst en tvåprocentig real anslagsökning för att det svenska försvaret skall kunna moderniseras i ungefär samma takt som styrkorna i vår omvärld.

Erfarenheterna visar också att försvarsplaneringen måste ges en långsiktig inriktning. Försvarsplanering måste kunna utgå från vissa reala öknings under en längre tidsperiod för att moderniseringar i takt med omvärlden skall vara möjliga.

Den försvarspolitik som under lång tid förts i Sverige har medfört en successiv försvagning av det svenska försvaret i förhållande till hotbilden. Det senaste försvarsbeslutet innebar en ytterligare försvagning i förhållande till omvärlden. En på detta sätt bedriven försvarspolitik står i motsats till den deklarerade säkerhetspolitiken och innebär sålunda trovärdighetsförluster av allvarlig karaktär.

Det försvarsbeslut som avses fattas 1991 måste således innebära en inriktning och en förstärkning av försvaret som medför att dess stöd till säkerhetspolitiken återvinns. Härigenom kan den långsiktiga, stabiliserande och fredsbevarande roll det svenska försvaret spelar för vår säkerhetspolitik och för vårt lands trovärdighet gentemot omvärlden bibehållas.

3 Totalförsvarets geografiska indelning på högre regional nivå och vissa ledningsfrågor

Mot. 1988/89
Fö11

Regeringen föreslår att Bergslagens militär- och civilområde sammanförs med Östra militär- och civilområdet som därefter benämns Mitt. En operativt rörlig ledningsresurs tillskapas i Västra civil- och militärområdet. Besparingen anges till ca 20 miljoner kronor.

Detta förslag kan från vissa principiella utgångspunkter ifrågasättas. Skäl kan anföras mot att beslut fattas i denna fråga före och oberoende av försvarskommitténs överväganden. Å andra sidan är de utredningar som gjorts av ÖB och sedermera av den särskilde utredningsmannen sådana att det är svårt att se att försvarskommittén på något väsentligt sätt skulle kunna tillföra underlaget något nytt. Denna del av ledningsorganisationen är också sådan att den inom de krigsorganisatoriska ramar som kan övervägas av försvarskommittén ändå inte nämnvärt påverkas. Besparingar och effektivitetsvinster i det framlagda förslaget måste ses på längre sikt, främst genom att både personell och materiell kvalitet kan säkerställas i den lösning som nu föreslås.

Överbefälhavarens ursprungliga förslag var mer långtgående. Han föreslog en högre regional ledningsorganisation med fyra militärområden och ansåg att en uthållig och säker ledning kunde innehållas i en sådan organisation. Sedan hänsyn också tagits främst till de civila ledningsproblemen genom de förslag som framlagts av ytterligare en utredning synes en rimligt balanserad lösning nu ha arbetats fram. Vi vill understryka att denna lösning delvis måste ses kombinerad med de förslag som ÖB lagt fram – och som i stort tillstyrks av regeringen – rörande ledningsprinciper och ledningsmetoder inom försvarsmakten. Ett viktigt inslag är där att minska de centrala staberna och förstärka lägre ledningsorganisationer.

Under flera år har vi föreslagit ett system som innebär att arméns krigsorganisation levandegörs för medborgarna. Regeringen lägger nu fram förslag som ligger i linje med detta. Genom att skapa fördelningsmyndigheter och brigadmyndigheter redan i fred under militärbefälhavare respektive de brigadproducerande landskapsregementena nås både tydligare och mer konkreta ansvarsförhållanden inom den militära ledningen men också viktiga och långsiktiga försvarspsykologiska och informativa samband mellan värnpliktiga, övriga medborgare och krigsorganisationen.

Moderata samlingspartiet är således berett att i huvudsak tillstyrka det förslag regeringen nu framlagt.

På en punkt bör emellertid förslaget enligt vår mening ändras. Såsom experten Krönmark framfört i utredningen bör Kopparbergs län och Fo 53 inte föras till milo/civo Mitt utan till NN. Detta synsätt delas av länsstyrelsen i Kopparbergs län, chefen för I 13/Fo 53 samt även av företrädare för civila och militära myndigheter i NN. Moderata samlingspartiet delar i allt väsentligt dessa synpunkter. Den främst från flygoperativa synpunkter framförda invändningen mot att föra Fo53 till NN anser vi väger mindre tungt än de civiloperativa, markoperativa och arméorganisatoriska förhållanden som talar för att föra området till NN. Kopparbergs län/Fo 53 bör således föras till Nedre Norrlands militär- och civilområde.

4 Totalförsvarets militära del

Det finns ett klart samband mellan krigsorganisationens styrka och kvaliteten i olika hänseenden och den operativa krigsplanläggningen. Vad som vid olika tidpunkter och inom olika geografiska områden är möjligt att operativt genomföra med en mobiliserad krigsmakt bestäms, förutom självfallet av fiendens insatser, av de förband som de operativa cheferna, militärbefälhavarna, disponerar.

Krigsorganisationens utveckling under 1970-talet och 1980-talet kännetecknas av en successiv minskning av de kvalificerade och mångsidigt användbara förbandens antal.

De operativa kraven i olika militärområden är redan i dag för högt ställda i förhållande till förbandens antal, eldkraft, skydd, uthållighet och rörlighet. Denna brist går med nödvändighet ut över den övergripande trovärdigheten i försvarsmaktens krigsavhållande förmåga.

Vi vill inför 1991 års försvarsbeslut särskilt understryka vikten av att det politiska ansvaret för försvarets utveckling tar sig uttryck i en klar precisering av antal och kvalitet när det gäller de grundläggande komponenterna i krigsorganisationen, och att det nödvändiga sambandet mellan ekonomiska satsningar och operativa krav ges en klarare innebörd.

Luftrummens och havsområdenas särskilda betydelse i vårt närområde måste särskilt understrykas. Det är en självklarhet att ett trovärdigt invasionsförsvar måste sammansättas så att fienden tvingas till hög och mångsidig insats med många kostnadskrävande förbands- och vapensystem. Situationen i freds- och neutralitetstillstånd ställer emellertid också krav på försvarsmakten. En helt eller delvis manifesterad oförmåga att redan i fred komma tillrätta med kränkningar av vårt territorium får återverkningar som drabbar själva kärnan i neutralitetspolitiken, nämligen vår neutralitetspolitiska trovärdighet.

Konsekvenserna av att främmande makt i fredstid dolt skickar militära enheter till vårt land som förberedelser för en eventuell krigssituation utan att vi förmår hindra detta är utomordentliga allvarliga.

Även om det torde vara allmänt förekommande att stormakterna militärt planerar och förbereder för olika tänkbara insatser också i vårt land måste såväl ubåtskränkningarna som annan säkerhetshotande verksamhet i vårt land i fredstid stämma till djupaste allvar och eftertanke. Detta gäller både bedömningen av den kränkande nationens målmedvetenhet, den risktagning som präglar uppträdandet och den kraft med vilken vi måste vidtaga motåtgärder.

Totalförsvarets förmåga att avvisa kränkningar, motstå angrepp, skydda befolkningen och upprätthålla försörjningen måste därför förstärkas för att motsvara de krav som ställts av riksdagen och regeringen. Det bör särskilt understrykas att kravet att hela vårt land skall kunna försvaras icke får reduceras till en fras utan militärt innehåll. Den geografiska prioritering på Norrland, östra Mellansverige och Sydsverige som anges i 1987 års försvarsbeslut är mot denna bakgrund olycklig och bör utgå. Uppfattas den som en operativ regel kan den få synnerligen egendomliga konsekvenser för uppfattningen, både inom och utom landet, om våra avsikter.

För den militära planeringen inom de båda stormakterna måste det vara en väsentlig faktor att veta att vägen över någon del av svenskt territorium i krig inte kommer att ligga fri vare sig för egen del eller för motsidans.

För att bibehålla handlingsfriheten inför nästa försvarsbeslut krävs ökade medelstillskott utöver vad regeringen nu föreslår. Den principiella inriktningen av regeringens förslag till förstärkningar kan vi i stort godta. Det gäller främst handlingsfriheten för försvarsindustrin. Påslagen för repetitionsutbildning är emellertid otillräckliga för att upprätthålla krigsorganisatorisk handlingsfrihet. Vi förordar därför att ytterligare medel tillförs för repetitionsutbildning inom såväl armén som marinen.

Armén behöver 1989 få besked om vilken krigsorganisation den skall inriktas mot fram mot år 2000. Denna inriktning, som måste grundas på säkerhetspolitiska överväganden och ur dessa härledda operativa krav på armétridskrafterna, är av ÖB angiven i en spännvidd mellan 21 och 25 brigader med tillhörande fördelningsförband, territorialförsvar och skyddsstyrkor.

Det är inte möjligt för oss att nu ange var inom denna ram en rimlig balans mellan operativa krav, värnpliktsystemets hållfasthet, materiell försörjning och grundorganisationens utformning och lokalisering kan finnas. Detta är vad försvarskommittén skall överväga under våren 1989.

Enligt vår uppfattning måste dock en lösning på dessa problem innefatta ett bevarande av de landskapsregementen som producerar huvudbeståndsdelarna av infanteri- och pansarförbanden i brigaderna. Dessa regementen har mycket stor betydelse för försvarstankens folkliga förankring och bär upp de väsentliga delarna av frivilligförsvaret och hemvärnet.

När en sådan nivå bestämts kan klagörande anvisningar lämnas vad gäller materielanskaffning och följaktligen den nuvarande osäkerheten upplösas för försvarsindustrin vad gäller armén.

Mot denna bakgrund kan förslaget om att låta de åtta äldre infanteribrigaderna (1B66M) utgå ur krigsorganisationen synas egendomligt. Att dessa äldre brigader formellt utgår innebär emellertid inte att förbanden med omedelbar verkan upphör att existera. I realiteten finns de kvar så lång tid att försvarskommitténs förslag om armén och antalet brigader i krigsorganisationen senare i år inte påverkas. Förslaget motiveras huvudsakligen med att viktiga materiella förstärkningar härigenom kan ske till kvarvarande viktiga förband samt att repetitionsutbildning för dessa äldre brigader icke rymms inom ekonomin. Försvarsministern understryker också att ett beslut om att låta dessa äldre brigader utgå inte får ses som ett ställningstagande till det totala antalet brigader på sikt samt att "i avvaktan på försvarskommitténs förslag" 21 brigader skall ingå i arméns krigsorganisation

Det är endast med särskilt understrykande av dessa formuleringar i propositionen samt vad som ovan anförts i denna motion vi kan godta detta förslag.

Vad gäller värnpliktsystemet är en grundutbildning av värnpliktiga under 2,5 månader för var del inte acceptabel. En lösning bör sökas där huvuddelen av de värnpliktiga grundutbildas för brigad- och fördelningsförband och där utbildningstidernas spännvidd mellan olika kategorier icke upplevs som orimliga.

Propositionens förslag om försöksverksamhet med grundutbildning ner till 5 månader med ca 5 500 värnpliktiga är från dessa utgångspunkter inte acceptabelt. Försöken skulle då omfatta nära 1/6 av arméns grundutbildningskontingent. Avsikten med försöken är därtill oklar. En rimlig utgångspunkt för försöksverksamhet bör enligt vår mening vara att försvarskommittén inför sitt slutliga ställningstagande skall kunna ta del av försöksresultat från sommaren 1990.

Försöksverksamheten bör därför, enligt vår mening, därför omfatta endast högst 1 000 värnpliktiga. Syftet bör vara att söka klarlägga metoder för att under fem månaders GU kunna bibringa enskilda soldater och lägre förband sådana kunskaper och färdigheter att de kan krigsplaceras i försvarsförband på minst kompaninivå. Försöken bör genomföras 1989/90 så att erfarenheter kan utnyttjas av 1988 års försvarskommitté.

Vikten av att Sverige under 1990-talet kan uppnå den förstärkning av luftförsvaret som den säkerhetspolitiska analysen i samband med 1987 års försvarsbeslut visade på behovet av bör särskilt understrykas.

Detta kräver ett fullföljande av såväl planerad anskaffning av luftvärnsrobotsystem med medellång räckvidd som ett fullständigt genomförande av JAS-systemet. Vi föreslår således att medel nu avsätts för att påbörja anskaffning av luftvärn med medellång räckvidd. Det kommer att innebära en påtaglig förstärkning av luftskyddet i vissa operationsområden.

Den osäkerhet om JAS-systemets framtid som framkallats av uttalanden från regeringskansliet efter provflygplanshaveriet är ytterligt olycklig. Så snart den tekniska osäkerheten är undanröjd måste systemet inriktas mot att börja förbandsläggas 1993. En tvärsits JAS (JAS39B) bör utvecklas och inriktning ske mot en vidareutveckling av flygplanet (JAS39C).

Hela JAS-systemets utveckling kommer att kräva relativt stora medelsbellopp under 1990-talet. Utvecklingen av en svensk radarjaktrobot med de mycket höga kostnader som är förknippade härmed måste värderas mot att klara JAS-systemet. En möjlighet att åstadkomma detta är att pröva om köp av en utländsk radarjaktrobot skulle kunna frigöra belopp som kan säkerställa utveckling av JAS39B och inriktning mot JAS39C. Detta alternativ bör omsorgsfullt prövas. För att klara handlingsfriheten föreslår vi nu ytterligare medel för att säkerställa handlingsfrihet för utveckling av JAS-projektet mot JAS39B.

Vi konstaterar vidare att viktiga ställningstaganden om JAS-systemets framtid överhuvud taget inte berördes i direktiven till försvarskommittén. I förevarande proposition anger regeringen att försvarskommittén förutsätts behandla delar av problemen. Detta noterar vi med tillfredsställelse. Marinens ekonomiska ramar är överintecknade och utan ytterligare medel måste drastiska reduktioner göras. Vi står fast vid vårt krav på en andra ubåtskyddsstyrka. Vilken typ av fartyg som är lämplig måste snabbt prövas. Vi föreslår här en förlängning av kustkorvettserien med två fullt utrustade fartyg, men korvetterna kan behöva modifieras i förhållande till tidigare levererade enheter. Vi föreslår vidare att ny radar anskaffas till ubåtsjaktflygplan för att större effekt i övervakningen av havsytan därmed skall kunna uppnås. Icke förutsedda prisökningar har efter försvarsbeslutet redovisats i vissa marina system. Så har t ex Ubåt 90 fördyrats i sådan grad att den högt

prioriterade tidigareläggningen inte kan genomföras. Detta ökar de redan allvarliga följderna för Karlskronavarvet av försvarsbeslutet i fråga om kapacitetsuppehållande och sysselsättning. De av moderata samlingspartiet föreslagna två kustkorvetterna kan kortsiktigt lösa även dessa problem i avvaktan på senare beslut om inriktning av ubåtsskyddsverksamheten och ytstridsfartygen. Våra förslag bör också medföra att sysselsättningen vid Karlskronavarvet säkras för de närmaste åren.

Ubåtskränkningarna har behandlats ovan som ett mycket allvarligt hot mot Sverige. Att materiellt och personellt förstärka förmågan att bekämpa kränkande ubåtar är för marinen den viktigaste omedelbara uppgiften.

Riksdagen avslag kravet på ytterligare beställningar av kustkorvetter. Regeringen har därutöver i föreliggande proposition avisat ÖB:s önskemål om utveckling av nya ytstridsfartyg. Enligt vår mening måste riksdagen nu fatta beslut om en andra ubåtsskyddsstyrka och om förlängning av kustkorvettserien enligt vårt förslag. Detta innebär att vi samtidigt vill upprätthålla handlingsfrihet för ÖB:s alternativ med utveckling av nya ytstridsfartyg

Angelägenheten av att senare beställa ytterligare en ubåt typ Ubåt 90 och att ta fram ett provfartyg för ett nytt ytattackfartyg kvarstår.

Det är av stor vikt att utrymme skapas för uppsättandet av de planerade amfibiebataljonerna inom kustartilleriet. Utrymme bör också skapas för dels modernisering av lätta kustbatterier, dels förnyelse av de viktiga tunga batterier som eftersattes i samband med den dramatiska nedskärningen av antalet kanonbatterier, typ 12/70.

5 Försvarsindustrin

Sveriges teknologiskt högtstående och internationellt erkända försvarsindustri är en viktig del av vårt lands industriella miljö och infrastruktur. Den utgör också en förutsättning för trovärdigheten i vår neutralitet. Försvarsindustrin måste för sitt fortbestånd dels ha kontinuitet beträffande sina leveranser till det svenska försvaret, dels ha möjlighet att i likhet med industrin i övrigt konkurrera internationellt.

Försvarsindustrins verksamhet måste också baseras på klara och beständiga politiska riktlinjer för att kunna upprätthålla teknisk kompetens och långsiktig forskning.

Försvarsindustrins framtida omfattning är en konsekvens av dels de svenska beställningsuppgifterna, dels den svenska exportpolitiken.

För att bevara handlingsfriheten inom viktiga delar av försvarsindustrin inför 1991 års försvarsbeslut har regeringen i föreliggande proposition höjt den militära utgiftsramen med 380 miljoner kronor för studier och utveckling av ny materiel för budgetåret 1989/90 respektive med 425 miljoner kronor för budgetåret 1990/91.

Detta är självfallet viktigt och välkommet samtidigt som det klargör hur urgröpt 1987 års försvarsbeslut visat sig vara. De ytterligare satsningar moderata samlingspartiet gör i föreliggande motion innebär att beställningar kan läggas ut redan i inledningen av nästa budgetår vad gäller viktiga system och viktig materiel inom alla försvarsgrenar. Den upphandling som kan ske inom svensk försvarsindustri kan i hög grad bidra till att vidmakthålla

kontinuitet och kompetens vad gäller såväl utveckling som produktion inom den svenska försvarsindustrin. Detta kan bl.a. gälla Karlskronavarvet till följd av vårt förslag om anskaffning av ytterligare två kustkorvetter.

Bristen på ammunition har blivit allt mer besvärande under senare år. Vi föreslår därför att ytterligare 50 miljoner kronor anvisas redan för nästa budgetår för anskaffning av pansarvärns- och artilleriammunition. Även detta har självfallet stor betydelse för berörd försvarsindustri.

6 Kostnader

Regeringen har beräknat utgiftsramen för det militära försvaret för budgetåret 1989/90 till 28.071.000.000 kronor i pris- och löneläge februari 1988 samt planeringsramen för budgetåret 1990/91 till 28.258.500.000 i samma pris- och löneläge. I dessa ramar ingår 580 respektive 625 miljoner kronor enligt regeringens förslag för att kunna upprätthålla handlingsfrihet intill nästa försvarsbeslut.

Vi föreslår i enlighet med vad som ovan anförts att utgiftsramen för budgetåret 1989/90 beräknas till ett med 495 miljoner kronor förhöjt belopp eller således 28.566.000.000 kronor samt att planeringsramen för budgetåret 1990/91 beräknas till ett med 500 miljoner kronor förhöjt belopp eller således 28.758.500.000 kronor.

Fördelningen av de enligt vårt förslag tillkommande medlen bör ske enligt följande uppställning.

Littera	Budgetåret 1989/90	Belopp kronor
B1	– <i>Repetitionsövningar</i> Anslagsmedel	25 miljoner
	– <i>Ökade värnpliktskostnader till följd av minskad försöksverksamhet</i> Anslagsmedel	50 miljoner
B2	– <i>Anskaffning av luftvärn medellång räckvidd:</i> Beställningsbemyndigande	600 miljoner
	Anslagsmedel	100 miljoner
	– <i>Anskaffning av pansarvärns- och artilleriammunition</i> Anslagsmedel	50 miljoner
C1	– <i>Repetitionsövningar</i> Anslagsmedel	25 miljoner
	– <i>Ökade värnpliktskostnader till följd av minskad försöksverksamhet</i> Anslagsmedel	20 miljoner
C2	– <i>Anskaffning av två kustkorvetter</i> Beställningsbemyndigande	800 miljoner
	Anslagsmedel	175 miljoner
	– <i>Anskaffning av radar till ubåtsjaktflygplan</i> Anslagsmedel	20 miljoner
D2	– <i>Utveckling av JAS 39B</i> Beställningsbemyndigande	100 miljoner
	Anslagsmedel	30 miljoner

Detta innebär sammantaget beställningsbemyndiganden om 1.500 miljoner kronor utöver regeringens förslag samt betalningsmedel om 495 miljoner kronor utöver regeringens förslag för budgetåret 1989/90.

Hemställan

Mot. 1988/89

Fö11

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om Kopparbergs läns/Fo53 tillhörighet till Nedre Norrlands militär- och civilområde.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försök med förkortad grundutbildning för högst 1 000 värnpliktiga.

3. att riksdagen fastställer planeringsramen, tillika utgiftsramen, för det militära försvaret för budgetåret 1989/90 till ett i förhållande till regeringens förslag med 495 miljoner kronor förhöjt belopp eller således 28 566 000 000 kronor.

4. att riksdagen fastställer planeringsramen för det militära försvaret för budgetåret 1990/91 till ett i förhållande till regeringens förslag med 500 miljoner kronor förhöjt belopp eller således 28 758 500 000 miljoner kronor.

5. att riksdagen till *Arméförband: Ledning och förbandsverksamhet* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 7 428 000 000 kronor.

6. att riksdagen dels bemyndigar regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete för arméförband får läggas ut inom en kostnadsram av 3 412 400 000 kronor, dels till *Arméförband: Anskaffning av materiel* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 2 559 000 000 kronor.

7. att riksdagen till *Marinförband: Lednings- och förbandsverksamhet* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 2 408 000 000 kronor.

8. att riksdagen dels bemyndigar regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete för marinförband får läggas ut inom en kostnadsram av 3 093 000 000 kronor, dels till *Marinförband: Anskaffning av materiel* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 2 435 000 000 kronor.

9. att riksdagen dels bemyndigar regeringen att medge att beställningar av materiel m.m. och utvecklingsarbete för flygvapenförband får läggas ut inom en kostnadsram av 13 082 700 000 kronor, dels till *Flygvapenförband: Anskaffning av materiel* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag på 5 334 000 000 kronor.

Stockholm den 16 mars 1989

Mot. 1988/89

Fö11

Carl Bildt (m)

Lars Tobisson (m)

Anders Björck (m)

Görel Bohlin (m)

Rolf Dahlberg (m)

Gunnar Hökmark (m)

Arne Andersson (m)
i Gamleby

Ingegerd Troedsson (m)

Rolf Clarkson (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Bo Lundgren (m)

Sonja Rembo (m)